

Interventieplan Sociale Stad; Fase IV 2019-2022

Voortgangsrapportage Kwartaal 4 2019

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	1
Inleiding	2
Algemeen Beeld Samen Vooruit 2019	2
Financieel beeld	2
Rapportages 2020	4
Figuur 1 Overzicht 2019	5
Interventie 1: Welzijn, vrijwilligers, leefbare wijken gericht versterken	6
Interventie 2: Wijkaanpak sociaal domein	7
Interventie 3: Inkomen, werk, armoede & schulden	10
Interventie 4: Sterke basis kinderen en jongeren	13
Interventie 5: Verminderen gebruik ambulante Jeugdzorg	14
Interventie 6: Jeugdzorg met Verblijf	16
Interventie 7: Ombouw Beschermd Wonen en maatschappelijke opvang	18
Interventie 8: Doorbraakaanpak	19
Interventie 9: Stelselwijziging	20
Interventie 10 Data gestuurd werken in het Sociaal Domein	21

Inleiding

Op 8 mei 2019 is door de Gemeenteraad Interventieplan fase 4 vastgesteld. Hiermee geven we uitvoering aan het Coalitieakkoord “Samen Vooruit”. We informeren u regelmatig over de voortgang. Dit is de vierde en laatste rapportage over 2019. Deze bevat een samenvattend beeld over heel 2019, inclusief Q4.

In het volgende hoofdstuk schetsen wij een algemeen beeld over de transformatie en de financiële resultaten. Daarna gaan we kort in op de voortgang per interventie.

Algemeen Beeld Samen Vooruit 2019

De financiële en inhoudelijke opgave waarvoor we staan in het sociaal domein is fors, maar we krijgen als gemeente meer invloed op de ontwikkelingen. Het draagvlak en de samenwerking met zorgaanbieders om de doelen van de Sociale Stad te bereiken neemt toe.

We hebben succesvolle pilots uitgevoerd. We hebben meer controle over de uitvoering door betere cijfers en informatie uit onderzoeken. We hebben voorstellen gedaan voor structurele ingrepen zoals brede basisteams in delen van de zorg waar we te weinig succes boeken. We worden beter in het onderhouden van warme, maar zakelijke relaties met opdrachtnemers.

De projecten waarin we sturen op een betere selectie bij de toegang en aanbod voor vroeginterventie lijken succes te hebben. De volgende stap is om de successen structureel te organiseren in de brede basisteams. Deze stap is nodig omdat we zien dat verwijzers nog steeds kiezen voor individuele begeleiding, terwijl kinderen ook baat hebben bij “normalere” oplossingen in het onderwijs, welzijn en sport. Pas als dit verandert zullen de uitgaven afnemen.

We hebben beter inzicht in trajecten die inwoners doorlopen voordat ze in zorg komen. Hiervoor maken we gebruik van data en onderzoek. Met die kennis ontwikkelen we preventieve en ondersteunende activiteiten op wijkniveau zoals hulp bij geldzorgen en informele steun aan gezinnen.

Samen met aanbieders werken we aan het ontwikkelen van alternatieven voor verblijf. Dit vraagt van aanbieders een langjarig traject van ombouwen van voorzieningen en opbouwen van nieuwe ambulante zorg. Ook hier zien we de eerste resultaten.

We zetten activiteiten in die leiden tot een integrale aanpak, zoals de doorbraakaanpak. Op dit moment lijkt ook deze pilot succesvol.

Financieel beeld

Wmo

Op het onderdeel Wmo (exclusief Beschermd Wonen) realiseren we over 2019 een voordelig resultaat van € 1,0 miljoen (taakvelden Maatwerkvoorzieningen en Maatwerkdienstverlening 18+, exclusief uitvoeringskosten en schuldhulpverlening). Dit resultaat bestaat uit een plus op de taken van de klassieke Wmo en een min op de nieuwe taken voor Wmo. Het voordeel op de klassieke Wmo heeft te maken met de overgang van koop naar huur van nieuwe hulpmiddelen. Het nadeel op de nieuwe Wmo wordt vooral veroorzaakt door hogere uitgaven aan individuele begeleiding. De daling op de uitgaven voor Wmo begeleiding vlakt af. De taakstelling op dit onderdeel wordt nog niet gehaald. Er is een toename van gebruik van huishoudelijke hulp. Dit komt waarschijnlijk door de wetswijziging abonnementstarief WMO.

Beschermd Wonen

Op het onderdeel Beschermd Wonen realiseren we over 2019 een voordelig resultaat van € 10 miljoen (onderdeel van taakveld Geëscaleerde zorg 18+). Dit is een gevolg van de transformatiekoers van de afgelopen jaren. Zorgaanbieders zetten steeds vaker extramurale zorg in en bouwden in 2019 intramurale plaatsen af. Bij de stadsrekening 2019 wordt voorgesteld het voordelige resultaat toe te voegen aan de bestemmingsreserve

Beschermd Wonen. De bestemmingsreserve is bedoeld voor het opvangen van toekomstige risico's en het mede mogelijk maken van de meerjarige transformatiedoelstellingen BW. Kostenverlaging is ook nodig om in de toekomst nadelige effecten van de landelijke herverdeling van gemeentefondsmiddelen op te kunnen opvangen.

Jeugd

Op het onderdeel Jeugd realiseren we een nadelig resultaat van € 3,4 miljoen euro over 2019. Bij de Zomernota hebben we € 2,3 miljoen vanuit de extra Rijksmiddelen toegevoegd aan het budget voor Jeugd. Ook waren reeds extra middelen toegevoegd vanuit het coalitieakkoord 2018-2022. Het negatieve resultaat wordt voornamelijk veroorzaakt door hoge uitgaven voor ambulante jeugdzorg (taakveld Maatwerkdienstverlening 18-); vooral door begeleiding en Jeugd-GGZ. Deze uitgaven zijn ook hoger dan in 2018.

De ontwikkeling bij Jeugdzorg met verblijf (taakveld Geëscaleerde zorg 18-) is positiever. Hier lijken we de opgenomen taakstelling vooralsnog te halen. Voor een deel van de jeugdigen wordt minder verblijf omgezet in meer intensief ambulante hulp. Dat levert een kostenstijging op bij jeugdzorg ambulant.

Voor het resultaat op de onderdelen Wmo, Beschermd Wonen en Jeugd geldt dat het gaat om een voorlopig resultaat. Er is zoveel als mogelijk rekening gehouden met nog nakomende zorgkosten over 2019, maar de zorgaanbieders hebben de declaraties nog niet volledig ingediend en moeten hun productie over het jaar 2019 nog verantwoorden. Ook de PGB-uitgaven zijn nog niet definitief. PGB-budgethouders kunnen de komende maanden nog declaraties indienen ten laste van 2019. Daarnaast geldt dat regionaal een systematiek van 'verevening' hebben afgesproken voor jeugdzorg met verblijf.

Werk en Inkomen

De daling van het aantal bijstandsgerechtigden zet door in 2019 en stabiliseert eind 2019. Op het onderdeel Werk en Inkomen realiseren we een voordelig resultaat van € 3,3 miljoen (exclusief uitvoeringskosten). Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door een voordeel op de bijstandsuitkeringen (BUIG). Het definitieve BUIG-budget is hoger uitgevallen ten opzichte van de begroting. In het coalitieakkoord 2018-2022 is een bedrag van € 6,0 miljoen structureel toegevoegd om het tekort op BUIG te kunnen opvangen. We hebben dus nog steeds te maken met een tekort op BUIG.

Uitputting transformatiebudget

In het Coalitieakkoord Nijmegen Samen Vooruit is afgesproken een budget te oormerken (€ 2 miljoen) ten behoeve van de transformatie in het sociaal domein. Deze middelen zijn gekoppeld aan dit interventieplan. In 2019 is niet al het beschikbare budget benut. In de nota Slotwijzigingen 2019 hebben we daarom voorgesteld een deel van het budget over te hevelen naar 2020. In paragraaf 6.2 van het interventieplan is bepaald dat middelen tussen interventies kunnen verschuiven en dat middelen die in een jaar niet uitgeput worden, het volgende jaar beschikbaar blijven. In onderstaande tabel zijn de uitgaven voor 2019 weergegeven en het budget dat in 2020 en 2021 beschikbaar is na verwerking van deze budgetoverheveling.

Interventie	Uitgaven 2019	Beschikbaar 2020	Beschikbaar 2021
1. Welzijn, vrijwilligers, leefbare wijken gericht versterken		50	
2. Wijkaanpak sociaal domein	290	119	
3. Inkomen, werk, schulden			
4. Sterke basis kinderen en jongeren	70	80	
5. Verminderen gebruik ambulante Jeugdzorg	123	242	
6. Jeugdzorg met verblijf*			
7. Ombouw Beschermd Wonen en maatschappelijke opvang			
8. Doorbraakaanpak	334	206	
9. Stelselwijziging	25	70	40
10. Datagestuurd werken i/h sociaal domein	125	125	100
Totaal	967	892	140

Figuur 1 Transformatiebudget

*Het budget voor interventie 6: Jeugdzorg met verblijf komt uit landelijke transitie-middelen.

Rapportages 2020

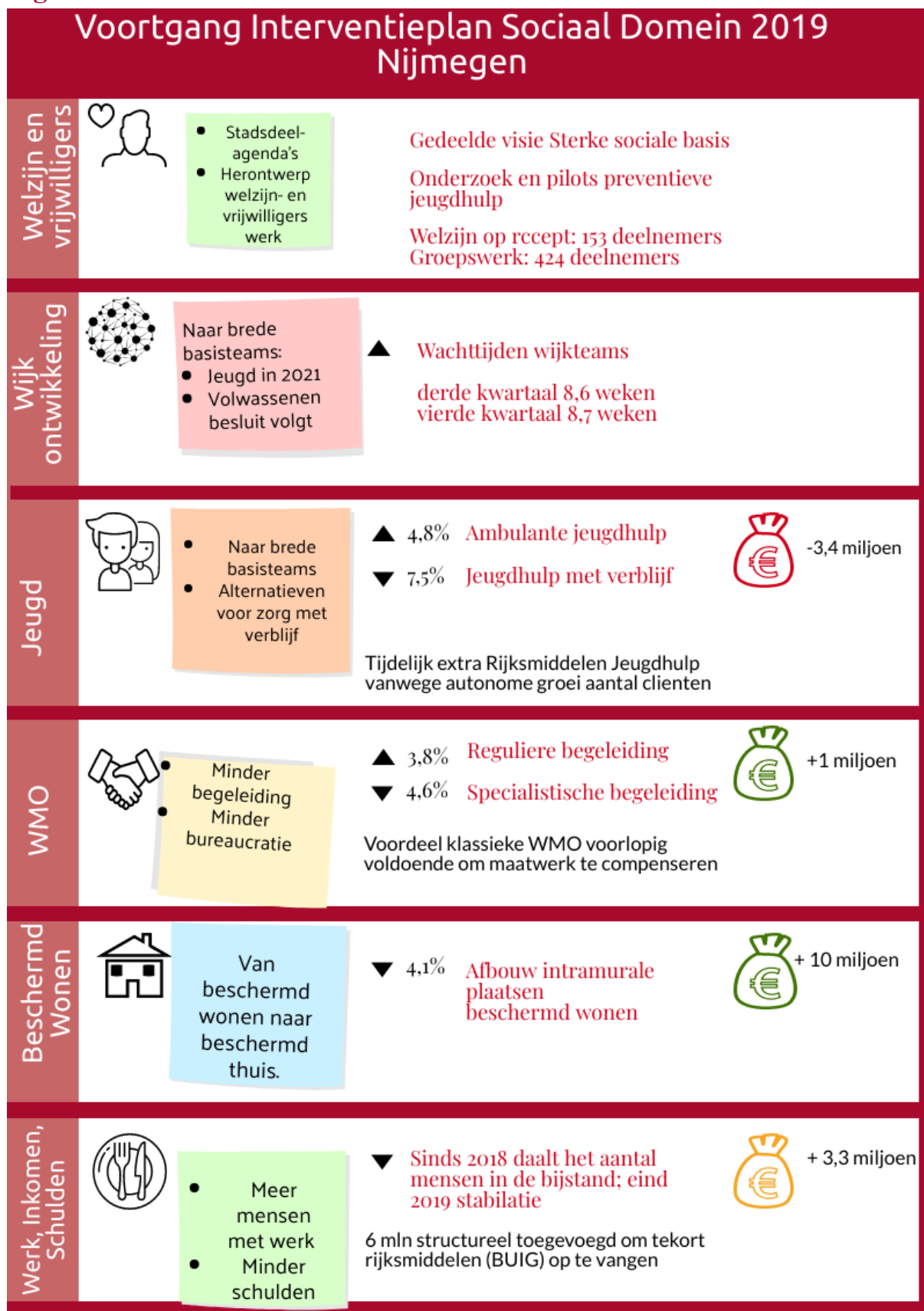
Deze rapportage is beschikbaar bij de bespreking van de stadsrekening 2019. In september publiceren we de eerste voortgangsrapportage 2020. Dit heeft alles te maken met de maatregelen rondom COVID-19. Hierdoor zullen we in het eerste kwartaal 2020 een afwijkend beeld zien, wat lastig te interpreteren is. In september hebben we zicht op het eerste half jaar 2020. De laatste rapportage volgt dan bij de jaarrekening 2020.

Bij de zomernota en de stadsbegroting zullen wel stil zijn bij de financiële ontwikkelingen binnen het programma Werk en Inkomen en het programma Welzijn, wijkontwikkeling en zorg.

De verantwoording zal vanaf 2021 plaats vinden via de reguliere P&C-cyclus en niet meer in losse rapportages. De teksten van het interventieplan nemen we op in de stadsbegroting 2021. Als het wenselijk is, kunnen daarnaast themarapportages worden opgesteld. Dat kan over Nijmegen, of regionaal, door het ondersteuningsbureau (ROB).

Hierna volgt u een infographic waarmee we een algemeen beeld geven. Daarna volgt informatie per interventie.

Figuur 2 Overzicht 2019

Interventie 1: Welzijn, vrijwilligers, leefbare wijken gericht versterken

Plan van Aanpak

We verbeteren de basisondersteuning in de wijken zodat wijkbewoners meer problemen zelf of met hulp van vrijwilligers kunnen oplossen en meer sociale steun ervaren. Daardoor vermindert het beroep op gespecialiseerde zorg en realiseren we besparingen op Wmo en Jeugdhulp.

Uitvoering

We hebben een analyse gemaakt van de uitvoeringspraktijk en de taken van de gemeente op het gebied van Welzijn. Mede op basis hiervan werken we aan een gedragen visie op de Sterke sociale basis. Hiervoor organiseren we in het 2^e kwartaal 2020 gesprekken met de stad. Op basis van de analyse en de visie hervormen we het welzijns- en vrijwilligerswerk. We stellen vast welk aanbod het best past bij de kenmerken van de wijken.

Welzijnsorganisaties werken sinds 2019 met stadsdeelagenda's passend bij de wijk. Zij werken samen met de wijkteams. Zij startten met nieuwe activiteiten om de sociale steun in de wijk te verbeteren. In 2020 gaat het bij voorbeeld om: Welzijn op recept, Groepswerk, Maatje+, WIJkringen. De projecten lijken succesvol. Naast de uitvoering van deze activiteiten en de uitbreiding naar meer stadsdelen, is er in 2020 in het bijzonder aandacht voor de monitoring en effectmeting

Monitoring

Aanbieders geven aan dat het belangrijk is om onderscheid te maken in een algemeen aanbod en het aanbod voor ouderen. Dat geldt zowel voor de inhoud als voor de organisatie.

We monitoren de deelname aan een aantal nieuwe activiteiten:

- Welzijn op recept: er zijn in anderhalf jaar 153 doorverwijzingen naar het welzijnsaanbod geweest.
- Groepswerk: er zijn in 2019 21 themagroepen georganiseerd met 424 deelnemers.

Vervolgacties

Het derde kwartaal van 2020 presenteren we de visie Sterke sociale basis voor ouderen en volwassenen aan de raad. Onderdeel van de visie is een voorstel voor de organisatie van het welzijns- en vrijwilligerswerk. Op basis van dit besluit gaan we het welzijnswerk en vrijwilligerswerk waar nodig hervormen.

Interventie 2: Wijkaanpak sociaal domein

Plan van aanpak

Het doel van de wijkaanpak is dat inwoners een lage drempel ervaren om mee te doen aan activiteiten in de wijk en hulp te zoeken bij vragen en problemen. We willen dit bereiken op de volgende manier:

- De werkers in de wijk maken meer tijd voor het verlagen van de drempel naar mee-doen in de samenleving, samenwerking een integrale aanpak van problemen van gezinnen. Dat kan door minder tijd te besteden aan indicatiestelling en onnodige bureaucratie.
- In de wijk wordt meer samenhangende zorg georganiseerd. Hierdoor verwijzen we minder door naar individuele versnipperde maatwerkvoorzieningen. Dit zal ook leiden tot kostenbesparing op reguliere en specialistische begeleiding.

Deze beide opdrachten voeren we uit met de sociale wijkteams en zorgaanbieders in de wijk. We willen tevens de oplopende wachttijden verkorten. Dit doen we door het nemen van korte termijn maatregelen gericht op het verminderen van administratieve handelingen. Daarnaast voeren we pilots uit gericht op de langere termijn waarbij het wijkteam is uitgebreid met ambulant begeleiders. Inwoners hoeven hier geen indicatie voor aan te vragen. Hierdoor is basisondersteuning van volwassenen in de wijk direct toegankelijk, als algemene voorziening. Dit noemen we brede basisteams.

Uitvoering

Elk kwartaal worden de cijfers besproken met de gebiedsregisseurs en de manager van de wijkteams. Elk half jaar voeren wijkteams, gemeente en partners in de wijk (stadsdeel) voortgangsgesprekken met behulp van monitoringsinformatie. Tijdens deze bijeenkomsten worden de ontwikkelingen in de wijk besproken en worden innovaties/samenwerkingsprojecten in gang gezet.

Door de toegenomen aanmeldingen liepen de wachttijden onverantwoord hoog op en is extra personeel ingezet om de wachttijden terug te dringen.

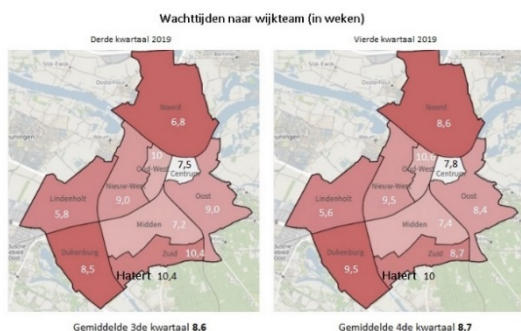
Uit analyse is gebleken dat ongeveer 800 cliënten in Nijmegen structureel afhankelijk zijn van professionele ondersteuning via de Wmo. Door langjarige indicaties af te geven, verminderen we het administratieve werk bij de wijkteams en creëren we rust bij de betreffende cliënten.

Sinds de zomer 2019 worden de pilots brede basisteams volwassenen in stadsdelen Lindenholt en Zuid volgens plan uitgevoerd.

Voor jeugd is gestart met een Stadsbreed Team Jeugd en is een voorstel voor invoering brede basisteams per 2021 goedgekeurd door de gemeenteraad. De besluitvorming over de brede basisteams Volwassenen is uitgesteld tot de zomer van 2021.

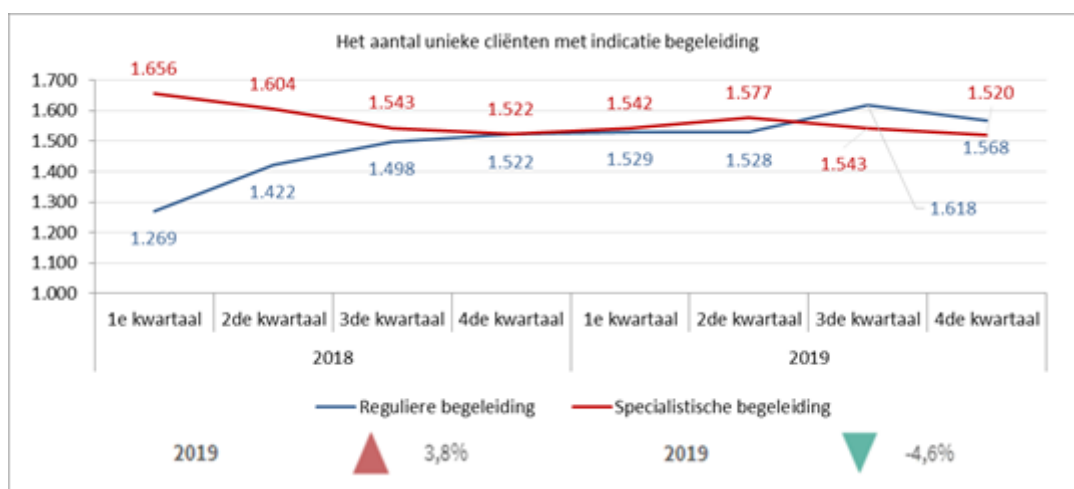
Monitoring

We verwachten in de tweede helft van 2020 effecten van de tijdelijke maatregelen op de wachttijden. De figuur hieronder toont de wachttijden per stadsdeel. De wachttijden variëren tussen 4 en 12 weken, met een gemiddelde van 8,7. Ruim 20% van de aanvragen wordt wegens spoed binnen een week afgehandeld. Dit gaat meestal over jeugdigen.

Figuur 3 wachttijden wijkteams per stadsdeel

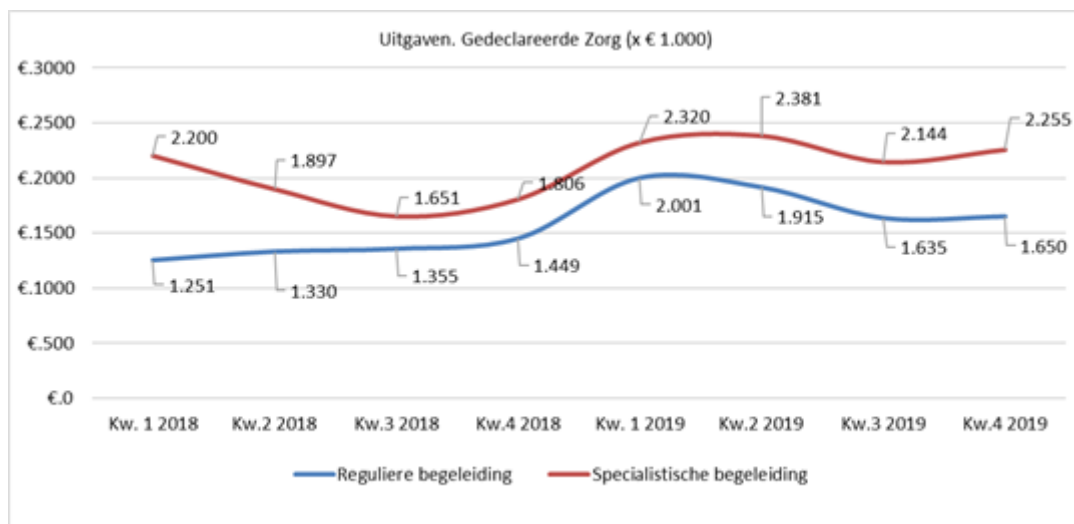
De daling van specialistische begeleiding en de stijging van reguliere begeleiding heeft zich in het laatste kwartaal van 2019 niet doorgezet. Er lijkt een evenwicht bereikt te zijn tussen reguliere begeleiding en specialistische begeleiding.

Figuur 4 Aantal cliënten begeleiding WMO

In 2018 en 2019 zagen we een daling van het gemiddeld aantal uren begeleiding per cliënt. Dit lijkt te stabiliseren rond 1-1,5 uur per week. We zetten daarom niet in op een verdere verlaging van het gemiddeld aantal uren per inwoner. De komende periode leggen we de focus op samenwerking en innovaties en de vorming van de brede basisteams. Groepsbegeleiding is een goedkopere vorm van begeleiding dan individueel. Hoewel het nog om relatief kleine aantallen gaat, is de groei bemoedigend. In 2019 zagen we een groei van 50%; van 60 naar 90 deelnemers.

De uitgaven voor begeleiding zijn in 2019 gedaald. Zie hiervoor figuur 4. De daling is niet genoeg om de financiële doelstelling geheel te behalen.

Figuur 5 gedeclareerde zorg begeleiding WMO

Vervolg

Het geven van langjarige indicaties breiden we uit tot de ouderen (75+) die huishoudelijke hulp of een vervoersvoorziening aanvragen. Dit is onderdeel van ons pakket tijdelijke maatregelen.

De proef daarmee in twee stadsdelen wordt in Q1 2020 extern geëvalueerd door onderzoeksbureau BMC. Dit zal vooral een kwalitatieve analyse zijn, maar zal ook een eerste effectmeting bevatten. De bevindingen nemen we mee in de besluitvorming over de brede basisteams Volwassenen.

We hebben met de maatregelen tot nu toe een eerste stap gedaan in de transformatie van de wijkaanpak. We willen verdere resultaten bereiken door middel van de vorming van brede basisteams.

Interventie 3: Inkomen, werk, armoede & schulden

Plan van Aanpak

Nijmegen kent veel mensen met een laag inkomen, (dreigende) schulden en/of geen betaald werk. In veel gevallen gaat dit gepaard met of leidt tot inactiviteit, stress, meer schulden, gezondheidsproblemen en/of eenzaamheid. De inzet op Werk, Inkomen, Armoede en Schulden heeft in dat opzicht een sterke relatie met zorg en welzijn. Als gemeente willen we dat iedereen een stabiele financiële situatie heeft en volwaardig mee doet in de maatschappij. Mensen voor wie dat niet geldt zullen in beweging moeten komen. We ondersteunen hen door maatwerk bij het vinden van een baan. Als een betaalde baan niet mogelijk is, helpen we bij het vinden van vrijwilligerswerk. We verlagen de drempel voor hulp bij financiële problemen. Hierdoor voorkomen we dat schulden en andere problemen zoals stress door schulden hoger oplopen. Mensen met een te laag inkomen geven we een financiële basis voor hun maatschappelijk functioneren.

Uitvoering

Arbeidsmarkt

Het Regionaal Arbeidsmarkt Beleidsplan “Werk voorop!” 2020 – 2023 is eind 2019 in alle zeven regiogemeenten vastgesteld. Het doel is vraag en aanbod op de arbeidsmarkt in evenwicht te brengen. Dat doen we door samenwerking tussen gemeenten, bedrijven en opleidings- en kennisinstituten. De focus ligt op jongeren tot 27 jaar, 55-plussers, statushouders en mensen met een beperking. Andere thema's zijn: een leven lang ontwikkelen, versterken van de kansberoepen, laaggeletterdheid, basisvaardigheden, parttime- en tijdelijk werken. Dit beleidsplan is onderdeel van de dienstverleningsovereenkomst met het Regionaal WerkBedrijf 2020. Het WerkBedrijf zal bij de uitvoering aansluiting zoeken bij de wijkteams, vanwege de sterke relatie van financiële zekerheid en met zorg en welzijn.

Armoede

De Collectieve aanvullende ziektekostenverzekering wordt goed benut. Het verlaagt zorgkosten voor minima en vermindert het midden van zorg en schulden bij de zorgverzekeraar. De premies van de minimapolissen worden in 2020 iets hoger. Daar staat tegenover dat de zorgtoeslag ook stijgt. De premie van CZ stijgt wat harder dan de premie van VGZ. We verwachten in 2020 daarom veel overstappers van CZ naar VGZ. De Meedoen regeling biedt financiële ondersteuning om mee te doen aan sport, cultuur en dergelijken. Deze regeling is in 2019 op een nieuwe manier aan te vragen; via een app. We zijn tevreden over deze nieuwe aanpak en we onderzoeken of we de app voor meer regelingen kunnen gebruiken. Het aanvragen is ook voor mensen die niet digitaal vaardig zijn mogelijk.

Schulden

Snelle hulp bij schulden kan veel ellende en maatschappelijke kosten besparen. Daarom hebben we verschillende activiteiten om schulden vroeg te signaleren, te voorkomen en te verhelpen.

Sinds juli 2019 is de Financieel expert in de wijk actief in alle stadsdelen. Het aantal aanmeldingen voor een gesprek met de financieel expert staat tot nu op 613. De verwijzingen komen voor het merendeel via Stip, SWT, Bindkracht en de Formulierenbrigade.

In de week van de Armoede in oktober is de campagne “Geldzorgen?” gestart. De campagne heeft veel aandacht gekregen en is goed ontvangen.

Nijmegen heeft samen met woningcorporaties, zorgverzekeraars, energiebedrijven en het waterbedrijf een project Voegsignalering. In 2019 zijn twee nieuwe partners aangesloten: Eneco en Essent. Het aantal signaleringen is ongeveer gelijk gebleven. Opvallend is dat het aantal recidivisten steeds groter wordt. We onderzoeken hoe we deze, vaste groep mensen met blijvende betalingsachterstanden beter kunnen helpen.

Gemeenten kunnen de Regeling Uitstroom Bijstandsgerechtigden (RUB) toepassen. Hierdoor kunnen we inwoners die in de Wanbetalingsregeling Zorgpremie zitten uit deze regeling helpen. In het vierde kwartaal zijn 150 mensen

benaderd die in de wanbetalingsregeling zitten en verzekerd zijn bij VGZ. Eind januari 2020 is bekend voor hoeveel mensen uitstroom is gerealiseerd.

Monitoring

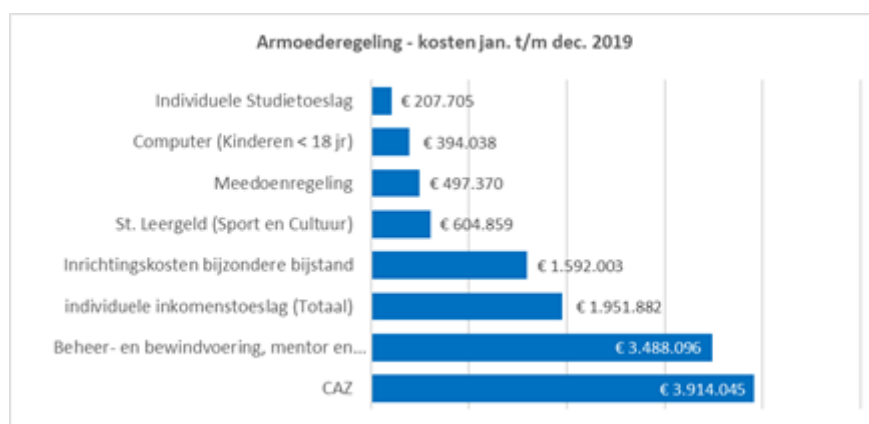
In 2019 is een dashboard Debiteuren gereedgekomen. Doordat we nu actueel inzicht hebben in het debiteurenbestand kunnen we ons handhavings- en incassobeleid in 2020 evalueren en bijstellen. U bent hierover inmiddels per brief geïnformeerd.

Sinds juni 2017 daalt de omvang van ons bijstandsbestand. In 2019 is deze daling doorgezet en zien we een afname in het aantal bijstandsgerechtigden in Nijmegen. In januari 2019 hadden we 7.462 bijstandsgerechtigden (Participatiewet inclusief IOAW, IOAZ en Bbz). Eind december 2019 was dit gedaald tot 7.156. Zie de tabel hieronder. De lichte daling in oktober in de tabel hieronder is een correctie op onterecht mee gerekende uitkeringen Individuele Studietoelage.

2019	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
WWB	6869	6897	6914	6924	6920	6872	6831	6795	6753	6588	6587	6601
IOAZ	24	24	24	24	24	25	24	24	23	22	22	21
OIAW	502	504	509	506	500	499	491	489	476	471	470	463
BBZ	64	67	62	66	67	74	62	67	62	61	67	71
Totaal	7459	7492	7509	7520	7511	7470	7408	7375	7314	7142	7146	7156

Figuur 6 aantal bijstandsgerechtigden 2019

De kosten voor financiële ondersteuning van kinderen en volwassenen blijven hoog. Het bereik van de meedoen regeling in 2019 lijkt gelijk aan het bereik in 2018. Nog niet alle aanvragen zijn verzilverd en daarom zijn deze mensen aangeschreven. Ook de vergoedingen voor de inrichtingskosten zijn aanzienlijk, ondanks de verlaging naar tweedehands prijsniveau per 1-1-2019. De inzet van bijzondere bijstand voor beheer en bewind blijft onverminderd hoog.

Figuur 7 kosten armoederegelingen

Vervolg

We bereiden ons voor op invoering van de nieuwe wet Inburgering in 2021. Dit pakken we samen met de regionale partners op.

Gemeente Nijmegen heeft subsidie ontvangen van het Rijk (ministerie van SZW) voor intensieve begeleiding migranten. We gaan voor deze intensieve begeleiding de participatiecoaches inzetten en werken voor het onderzoek om tot de werkzame bestanddelen in deze aanpak, nauw samen met de Radboud Universiteit. Deze pilot wordt opgestart in het voorjaar van 2021.

In 2020 wordt de nieuwe werkwijze Meedoen regeling verder ingevoerd om de toegang te vereenvoudigen. We verwachten het bereik daarmee in 2020 te vergroten. Om hier beter op te kunnen sturen gaan we in 2020 meer op bereik monitoren dan op kosten.

Begin 2020 komen we tot een herijking van het beleid, zodat het incassobeleid socialer, effectiever en realistischer wordt.

Interventie 4: Sterke basis kinderen en jongeren

Plan van Aanpak

Het preventieve aanbod voor jeugdigen is op dit moment versnipperd en onvoldoende doelgericht. We maken per stadsdeel, samen met onze partners, een gezamenlijk plan voor preventieve programma's in de leefomgeving, gebaseerd op een gezamenlijke analyse. De uitvoerende partners kunnen dan de werkzaamheden beter op elkaar afstemmen en effectiever werken. Het doel is de veerkracht van gezinnen te versterken.

Uitvoering

Het jeugdwelzijnsaanbod is gegroeid op basis van traditie. In Noord, Dukenburg en Hatert zijn we samen met onze partners (onder meer Bindkracht10, Sterker, kinderopvang, scholen, DSAV, PKO en GGD) preventieplatforms gestart. Het werken met preventieprogramma's is een doorontwikkeling van de werkwijze jongeren(werk). Het verschil is dat bij de preventieprogramma's alle partijen betrokken zijn die preventieve ondersteuning bieden aan 0 tot 23-jarigen. We zien commitment en enthousiasme bij de deelnemende partijen. We werken zo ook aan een betere verbinding tussen de jeugdwelzijnswerkers en de werkers in de toegang.

Monitoring

Het succes van de projecten Passende kinderopvang en de school als vindplaats heeft een beweging op gang gebracht in het hele preventieve jeugdveld. De enquêtes van de GGD en het dashboard sociaal domein geven inzicht in de welzijn en gezondheid van jeugdigen in de stadsdelen. Partijen leren nu samen analyses maken over de jeugdigen per stadsdeel, stellen prioriteiten en verbinden van de juiste interventies aan de doelstellingen is nog pril. Deze ontwikkelingen zetten we voort. Een gunstig effect op het gebruik van jeugdhulp zal zich pas op termijn voordoen.

Vervolg

In 2021 willen wij de toegang tot de jeugdhulp ontwikkelen naar brede basisteams Jeugd en Gezin. Daarnaast zullen de subsidies voor onder meer PKO en DSAV (maar ook de zorgcoördinatoren Kijk op Kleintjes van de GGD, het schoolmaatschappelijk werk en de jeugdwerkers van het SWT) met taken én professionals toegevoegd worden aan het brede basisteam Jeugd en Gezin. We werken in 2020 verder aan de preventieprogramma's per stadsdeel.

Interventie 5: Verminderen gebruik ambulante Jeugdzorg

Plan van Aanpak

De gestegen kosten voor jeugdhulp zijn voor een deel te verklaren door groei in de duurdere vormen van (ambulante) jeugdhulp. We willen dat zorgaanbieders goede en goedkopere alternatieven aanbieden en daarover maken we afspraken. We willen dat verwijzers naar lichtere zorgvormen verwijzen mits cliënten passende zorg krijgen vanuit de juiste overwegingen. Dit kunnen ook “normalere” oplossingen zijn in de sfeer van welzijn, sport, onderwijs etc.

Uitvoering

We hebben in 2019 acties ingezet op een betere selectie bij de toegang tot jeugdhulp. Wijkteams worden gestimuleerd om te werken binnen budget en het gebruik van begeleiding met 10% te reduceren in 2019 ten opzichte van 2018. Dit wordt gemonitord in de kwartaalgesprekken met wijkteams.

We hebben onderzocht hoe de instroom naar dagbehandeling van het jonge kind omlaag kan en hoe we de instroom naar reguliere opvang en onderwijs kunnen verbeteren. Passende kinderopvang is daar deels een antwoord op.

De functie praktijkondersteuner jeugd-ggz in de huisartsenzorg is in de loop van 2019 uitgebreid. In de pilotfase hebben de POH's veelbelovende resultaten laten zien: 70% van de jeugdige cliënten is geholpen zonder dat een verwijzing naar een zorgaanbieder noodzakelijk was.

De poortwachter dyslexie beoordeelt of er behandeling nodig is voor EED (ernstige enkelvoudige dyslexie) en voorkomt verkeerde verwijzingen.

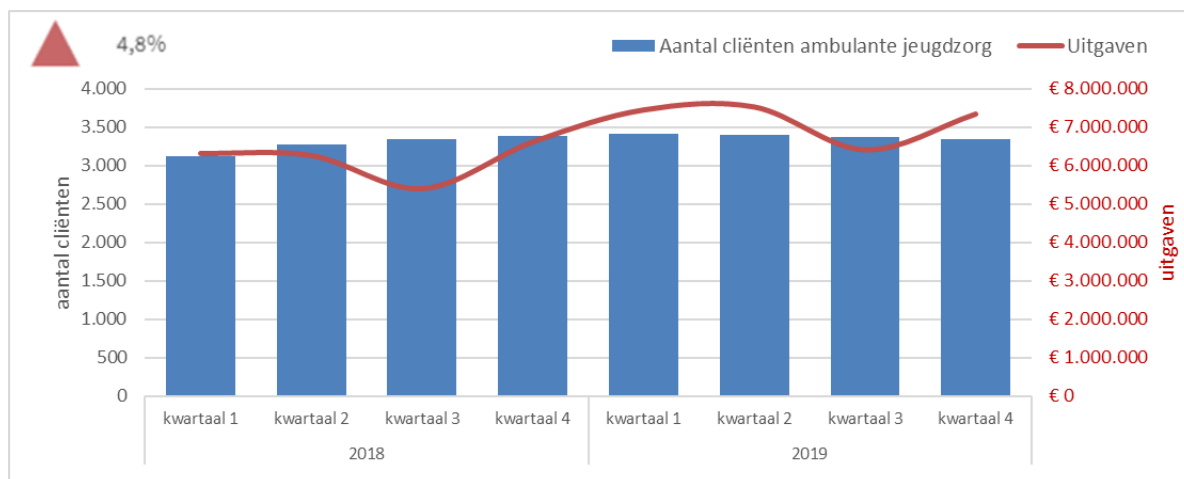
Daarnaast hebben we met aanbieders van ambulante behandeling J&O/JLVG en jeugd-ggz contractafspraken gemaakt over realistische budgetten. Hierdoor kunnen we ons richten op inhoudelijke vernieuwing, bijvoorbeeld op het gebied van preventie, groepsbehandeling en eHealth. Ook analyseren we samen de zorgpaden van cliënten met lang en intensief gebruik van zorg om verbetermogelijkheden te zoeken.

In december 2019 hebben we met de regio de themarapportage jeugd GGZ opgeleverd. Hieruit blijkt dat er relatief veel jeugdigen in de ggz behandeld worden, maar dat de behandeling efficiënt is, relatief goedkoop en effectief. We stimuleren daarom vooral het voorkomen en vroegtijdig signaleren van psychische problematiek.

<https://robregionijmegen.nl/wp-content/uploads/2020/01/Themarapportage-Jeugd-ggz-DEF.pdf>

Monitoring

Sinds september 2019 lijkt sprake van een lichte daling van aantal cliënten ambulante jeugdhulp. Wel zien we een toename van cliënten in de duurdere ambulante jeugdhulp. Soms is deze vorm van hulp nodig als aanvulling op jeugdzorg met verblijf bij hele zware problematiek. Het gevolg hiervan is dat de totale kosten van ambulante jeugdhulp in 2019 hoger zijn dan in 2018.

Figuur 8 Aantal cliënten met indicatie ambulante jeugdhulp en uitgaven.

In 2019 hebben de huisartsen 9% meer jeugdigen verwezen, gemeentelijke verwijzers (regieteam en wijkteam) hebben 8% meer verwezen en jeugdartsen 13% minder.

We zien effecten van de sturing op de toegang en vroeginterventie door een daling van het aantal cliënten met dagbehandeling, begeleiding en dyslexiezorg.

Het totaal aantal kinderen met begeleiding daalt. Het aantal kinderen met specialistische begeleiding daalt met 7 % in 2019 en het aantal kinderen met reguliere begeleiding stijgt met 10%. Toch zien we de totaalkosten voor begeleiding niet dalen. Dit komt door de toename van het aantal uren per jeugdige bij reguliere begeleiding. De daling van het aantal cliënten dagbehandeling blijft doorzetten (zie figuur 6.5). Ook hier stijgen de kosten in 2019 ten opzichte van 2018 door groei van het aantal uren per kind.

De Jeugd-ggz heeft in 2019 16% meer kinderen behandeld dan in 2018. De laatste maanden van 2019 zien we geen stijging meer. De inzet van de POH-ggz in de huisartsenzorg is in de loop van 2019 op gang gekomen. Daar verwachten we nog meer effect van.

De basis GGZ stijgt harder dan de specialistische ggz. Als in de basis GGZ lichte problematiek kan worden opgevangen en zwaardere trajecten of verblijf kan worden voorkomen, is dit een efficiënte inzet van middelen.

Vervolg

We hebben in 2019 meer inzicht gekregen in de toegang tot jeugdhulp via huisartsen, jeugdartsen en het stadsbrede team Jeugd bij zorgorganisatie Sterker. De interventies die een positief effect hebben op de toegang zullen we continueren. Deze zijn opgenomen in het plan voor de invoering van brede basisteams jeugd. In 2020 bereiden we dit voor en in 2021 gaat we starten.

In 2020 zal het stadsbrede team Jeugd bij Sterker de regievoering in complexere casussen versterken.

We zien een blijvend hoog gebruik van individuele begeleiding door veel verschillende aanbieders. Dit draagt bij aan een versnipperd veld van jeugdzorg. Dit kunnen we tot nu toe moeilijk beïnvloeden. We denken dat dit moet veranderen in een meer preventieve, groepsgerichte aanpak en daarom zal het onderdeel worden van de brede basisteams.

Interventie 6: Jeugdzorg met Verblijf

Plan van Aanpak

We organiseren multidisciplinair overleg op regionaal niveau om voor kinderen met ernstige problematiek de best passende hulp in te zetten en als het kan uithuisplaatsingen te voorkomen. We ontwikkelen alternatieven zoals intensieve ambulante gezinsbehandeling en informele steun aan gezinnen, bemiddeling bij echtscheiding. Als kinderen niet thuis kunnen wonen, willen we dat ze bij pleegouders verblijven of in een gezinshuis. We streven ernaar dat jongeren na jeugdhulp zoveel mogelijk zelfstandig kunnen wonen vanaf hun 18e.

Uitvoering

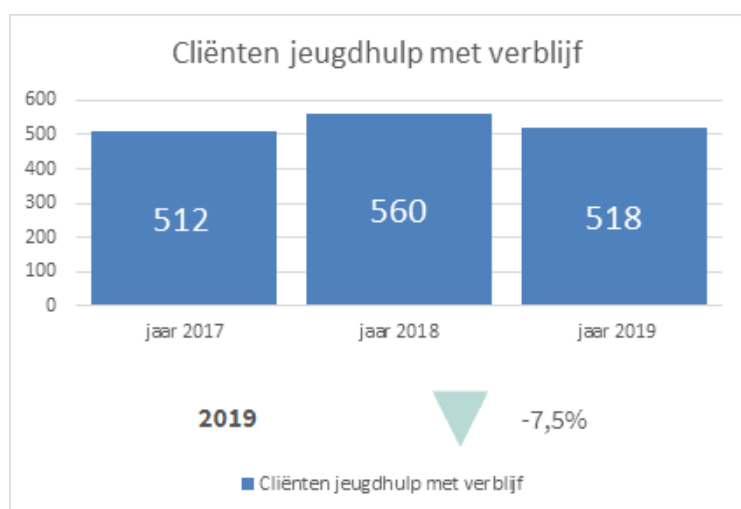
Soms is verblijf buiten het eigen gezin noodzakelijk. In dat geval streven we er naar een goed pleeggezin of gezinshuis te kunnen bieden. Het recent verschenen landelijk kwaliteitskader gezinshuizen is vertaald naar onze regio. Er is in onze regio een tekort aan pleeggezinnen. Dat zien we terug in een daling van het aantal kinderen in pleegzorg.

Complexe echtscheidingsproblematiek speelt bij grofweg 50% van alle jeugdbeschermingsmaatregelen en uithuisplaatsingen. Om dit te voorkomen onderzoeken we hoe we gezinnen met echtscheiding beter kunnen ondersteunen. In Nijmegen Noord gebruikt het wijkteam het taxatie instrument CEES om tijdig te signaleren of de echtscheidingsproblemen dreigen te escaleren.

Zorgaanbieders bereiden jongeren vanaf 16 jaar voor op zelfstandig wonen vanaf hun 18e. Huisvesting kan een van de knelpunten zijn om dit doel te bereiken. Hierover wordt tijdig overleg gevoerd met de gemeente. Door de komst van tijdelijke woningen in de Binderflat is dit deels opgelost. Jongeren die opgroeien in overige residentiële jeugdhulp zoals behandelgroepen, kunnen indien nodig middels verlengde jeugdhulp langer blijven dan hun 18e jaar.

Monitoring

Het aantal jeugdigen met een indicatie jeugdhulp met verblijf staat in 2019 op 518. Dat is een daling van 7,5% ten opzichte van 2018. Het aantal kinderen in de zware verblijfsvoorzieningen daalt het hardst: 13,5 % minder dan in 2018. Het aantal unieke cliënten jaarlijks in gezinshuizen is stabiel, plusminus 55 kinderen. Het aantal kinderen in pleeggezinnen daalt met 13 % van 210 naar 183.

Figuur 9 Jeugdhulp met verblijf; daling aantal cliënten 7,5%

De aanpak van jeugdhulp met verblijf wordt regionaal vastgesteld en uitgevoerd. In het voorjaar van 2019 is een regionale themarapportage Jeugdhulp met Verblijf verschenen. <https://robregionijmegen.nl/wp-content/uploads/2020/01/Themarapportage-Jeugd-ggz-DEF.pdf>
<https://robregionijmegen.nl/wp-content/uploads/2019/12/PV-Themarapportage-Jeugdhulp-met-Verblijf-DEF.pdf>

Vervolg

In 2020 evalueren we de aanpak bij ernstige echtscheidingsproblematiek. We voeren een evaluatie uit van het taxatie-instrument en ontwikkelen een volgende stap in de ondersteuning van deze gezinnen.

In 2020 starten we in Nijmegen met informele steun aan overbelaste gezinnen, waar meestal ook professionele zorg is. Het gaat om twee projecten: de JIM-methodiek en Buurtgezinnen.

Het casusoverleg jeugdhulp met verblijf wordt verder uitgebouwd tot een overleg waar passende hulp voor complexe casuïstiek wordt besproken.

In 2020 starten we met een wervingscampagne voor pleegouders. Ook werken we aan het pleegzorgcompliment om uitvoering te geven aan de motie van de gemeenteraad. We komen daar medio 2020 op terug.

We hebben nog een flinke opgave om de overgangperiode naar volwassenheid voor deze groep jongeren wat betreft wonen, inkomen en onderwijs/werk goed te ondersteunen.

Interventie 7: Ombouw Beschermd Wonen en maatschappelijke opvang

Plan van Aanpak

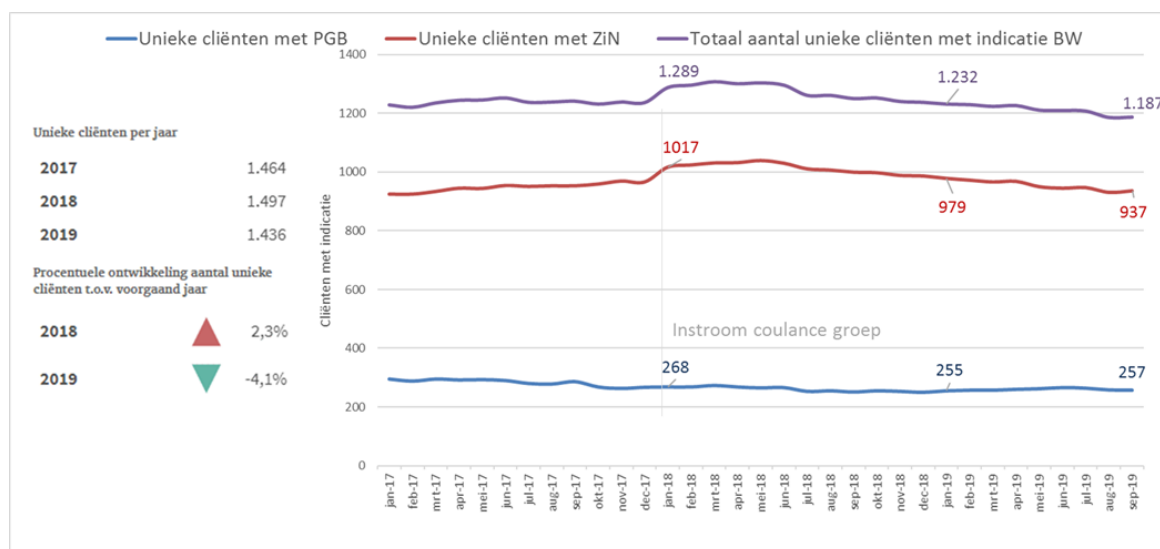
Beschermd wonen voor mensen met een ernstig psychische aandoening wordt deels afgebouwd. Met het geld dat vrijkomt kan meer en betere ondersteuning worden geboden om mensen meer zelfstandig te laten wonen. We noemen dit beschermd thuis. Mensen kunnen thuis beter herstellen en we bereiken dat we op langere termijn de kosten kunnen beheersen.

Activiteiten

In de aanbesteding beschermd wonen 2020 hebben we samen met zorgaanbieders de transformatie vorm gegeven. Er zijn onder andere nieuwe producten opgenomen en concrete afspraken gemaakt over ombouw van intramurale verblijfszorg naar beschermd thuis.

Monitoring

Nijmegen voert deze taak uit als centrumgemeente voor de regio Nijmegen en Rivierland. We zien in de hele regio een daling van de klassieke vorm van beschermd wonen. In de figuur 8.2 zien we dat het aantal cliënten beschermd wonen in de tijd nagenoeg stabiel blijft. Er zit een kleine stijging in de grafiek rond 2018. Dit heeft te maken met de coulangegroep die overgeheveld werd vanuit de Wet langdurende zorg en waar we ook extra middelen voor hebben gekregen. Ook met deze groep inbegrepen is de daling zichtbaar, ook de kosten gaan omlaag.

Figuur 10 Aantal cliënten met indicatie beschermd wonen

Vervolg

Met ingang van 2020 is het nieuwe contract in gegaan en verwachten we een daling van beschermd wonen. We starten met beschermd thuis. Hierdoor willen we een gat vullen tussen verblijfszorg in een instelling en zelfstandig wonen met alleen ambulante begeleiding.

Interventie 8: Doorbraakaanpak

Plan van Aanpak

De doorbraakaanpak zetten we in als er veel problemen zijn in een gezin en de hulpverlening stagneert. We zoeken oplossingen als de hulp vastloopt door lokale of wettelijke regels of slechte samenwerking. Door deze aanpak leren sociaal werkers meer integraal en creatief te kijken naar oplossingen vanuit het perspectief van het gezin. Indien nodig heffen we belemmeringen in het zorgsysteem op.

Uitvoering

Het doorbraakteam is sinds 1 maart 2019 actief en werkt samen met IPW/Sociaal Hospitaal. De bijdrage van het IPW is inmiddels afgebouwd tot een 0-uren contract (2020) waarbij het IPW alleen nog maar incidenteel zal bijspringen.

Monitoring

In 2019 zijn er 78 casussen opgepakt waarvan ongeveer de helft leidt tot een maatwerkplan, inclusief kostenbatenanalyse. Eind 2019 was van 31 cases het maatwerkplan al helemaal gereed. We verwachten dat we in totaal uitkomen op 40 maatwerkplannen voor de gezinnen die in 2019 zijn aangemeld.

De kosten per gezin zijn bij een integrale aanpak veelal lager dan bij een stapeling van voorzieningen vanuit de verschillende wettelijke kaders. Per doorbraakplan berekenden wij een gemiddelde besparing van € 26.000. Daarvan is ongeveer € 20.000 - € 25.000 een voordeel voor de gemeente; vooral Jeugdwet en WMO. Daarnaast is er voordeel voor de zorgverzekeraars (ZVW). Volgens een voorzichtige schatting gaat het in 2019 om een voordeel van € 800.000 euro. Dat zijn 40 plannen met een besparing van € 20.000. De meerwaarde voor gezinnen is dat we door deze aanpak tijdiger en betere ondersteuning leveren aan gezinnen.

Vervolg

In 2020 gaan we door met 2 fte doorbraakcoaches en IPW op afroep. We verwachten ongeveer 100 aanmeldingen. Als de helft van de aanmeldingen tot een doorbraakplan leidt zou dat een besparing zijn van € 1 miljoen per jaar. We maken in april/mei een nieuwe financiële analyse op basis van de maatwerkplannen die dan zijn opgesteld. Ook gaan we de financiële besparingen monitoren, op basis van de inschattingen bij het opmaken van de maatwerkplannen.

Om dit aantal aanmeldingen te kunnen halen organiseren we meer bekendheid en kennisdeling rond deze aanpak met het zorgveld en de gemeenteraad. In 2021 willen we de doorbraakaanpak structureel maken en onderbrengen bij de regieteams. Mogelijk kan het project vanaf 2023 met 1 fte worden voortgezet.

Interventie 9: Stelselwijziging

Plan

Met de stelselwijziging organiseren we de ondersteuning dichtbij inwoners in brede basisteams. Deze sterke teams kunnen ook ondersteunen als inwoners meerdere problemen hebben op verschillende leefgebieden. Brede basisteams hebben meer functies gebundeld dan de huidige wijkteams. Zij kunnen Integraal werken en meer regie voeren op het gezinsplan (1 gezin – 1 plan). 80% van de vragen kunnen door de brede basisteams worden opgepakt. Daarnaast blijft er een breed palet aan gespecialiseerde zorg beschikbaar. We kiezen voor een groeiscenario omdat bestaande cliënten niet ineens kunnen worden overgedragen. Het doel is het doorbreken van de vicieuze cirkel van wachttijden die leiden tot meer indicaties en tot groeiende uitgaven.

Uitvoering

In december 2019 is de gemeenteraad akkoord gegaan met het model Brede basisteams en het organiseren van aparte teams voor Volwassenen en Jeugd & Gezin. Dit is nodig om in het jeugdveld een goede aansluiting te krijgen tussen consultatiebureau, kinderopvang, scholen, welzijn en jeugdhulp. De voorbereiding van de aanbesteding en het opstellen van het programma van eisen zijn al in 2019 gestart.

Voor de klassieke Wmo loopt een onderzoek waar de indicatiestelling het beste belegd kan worden. Er loopt ook een onderzoek naar de gewenste infrastructuur voor ouderen in Nijmegen. Het onderzoek heeft een relatie met de klassieke Wmo omdat vooral ouderen daar gebruik van maken. Daarnaast wordt in twee proefgebieden al experimenteel gewerkt met brede basisteams. Dit wordt gemonitord. Er wordt onderzoek gedaan naar vragen van partijen naar andere mogelijkheden dan aanbesteding om hetzelfde model te bereiken. Om aan de achterkant vragen zoveel mogelijk te voorkomen besteden we vooraf veel aandacht aan de dialoog met alle betrokken partijen.

Monitoring

De voortgang van deze interventie is afhankelijk van de uitkomsten van onderzoeken en pilots en een zorgvuldige voorbereiding met alle betrokkenen door middel van marktconsultaties. We kiezen voor een dialoog met zorgaanbieders over de aanbestedingsvoorwaarden, waaronder het programma van eisen. Dit verhoogt het realistisch gehalte van de plannen en daarmee de kans van slagen. Aanbieders hebben goede inbreng en schetsen een realistisch beeld van wat nodig voor het nieuwe stelsel.

Vanwege de noodzaak van een zorgvuldige voorbereiding zal de stelselwijziging pas effect hebben op de lange termijn. Dit heeft gevolgen voor de realisatie van de financiële taakstelling op WMO en Jeugd. Ook de wachtlijsten kunnen we nu alleen met tijdelijke maatregelen proberen te beheersen.

Vervolg

De planning van de start van brede basisteams jeugd per 2021 staat op dit moment onder druk. Dat heeft te maken met de zorgvuldigheid van de voorbereidingen. Voor volwassenen voorzien we nu een start per 1-1-2022.

Interventie 10 Data gestuurd werken in het Sociaal Domein

Plan van Aanpak

We bouwen aan het toegankelijker maken van informatie over het sociaal domein door middel van een dashboard. Dit helpt ons de voortgang van beleid te monitoren. Daarnaast bouwen we aan kennis- en expertisenetwerken die ons helpen de inhoudelijke doelstellingen in het sociaal domein vorm te geven.

Uitvoering

Na het dashboard Wmo en Jeugd is gewerkt aan het dashboard werk en inkomen. Beleidsadviseurs, wijkteams en wijkmanagement worden op maat geholpen met het beantwoorden van kennisvragen. Voor raadsleden worden rapportages en informatie vindbaar gemaakt via de lokalezorgmeter.nl. De vindbaarheid van informatie wordt verbeterd door koppeling aan het begrotingsportal.

Er zijn tal van interne- en externe onderzoeken en adviesopdrachten gestart rond het interventieplan.

Monitoring

Er is een toename in het gebruik en de kwaliteit van data, onderzoeken, monitoring en samenwerking met de onderzoekers van Radbouduniversiteit, Radboudumc en HAN.

Vervolg

Vanaf 2020 lopen de rapportages over het interventieplan zo veel mogelijk parallel met de planning- en control cyclus in de gemeenteraad. Het doel is het college en de Raad van de juiste informatie te voorzien op het moment dat de besluitvorming over de zomernota, begroting en stadsrekening gaande is. Nadat we de data van werk- en inkomen op orde hebben, volgen onderwijs en welzijn- en vrijwilligerswerk.

Naast het ontwikkelen van cijfermateriaal, werken we ook aan het verbeteren van kwalitatieve informatie. We continueren de deelname aan de werkplaats jeugd waarin onderzoek wordt gedaan naar voorkomen en verkorten van jeugdhulp met verblijf. Ook de deelname aan de werkplaats sociaal (HAN) wordt gecontinueerd. Het thema van deze werkplaats is sociale kwaliteit. In deze werkplaatsen ontwikkelen we samen met cliënten en ervaringsdeskundigen, onderzoek- en opleidingsinstellingen en zorgorganisaties nieuwe kennis over transformatie van het sociaal domein.